

Ім'я користувача:
Полтавський інститут економіки і права Полтавськи...

ID перевірки:
1016286915

Дата перевірки:
27.05.2024 12:57:09 EEST

Тип перевірки:
Doc vs Internet

Дата звіту:
27.05.2024 12:58:40 EEST

ID користувача:
100011299

Назва документа: Курсова робота_Шегеря Євген Миколайович

Кількість сторінок: 26 Кількість слів: 4517 Кількість символів: 34728 Розмір файлу: 49.82 KB ID файлу: 1016080869

29.8% Схожість

Найбільша схожість: 10.1% з Інтернет-джерелом (https://otherreferats.allbest.ru/law/01418687_0.html)

29.8% Джерела з Інтернету

647

Сторінка 28

Пошук збігів з Бібліотекою не проводився

0% Цитат

Вилучення цитат вимкнене

Вилучення списку бібліографічних посилань вимкнене

0% Вилучень

Немає вилучених джерел

Модифікації

Виявлено модифікації тексту. Детальна інформація доступна в онлайн-звіті.

Замінені символи

1

**ВІДКРИТИЙ МІЖНАРОДНИЙ УНІВЕРСИТЕТ РОЗВИТКУ
ЛЮДИНИ «УКРАЇНА»
ПОЛТАВСЬКИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ
Циклова комісія правознавства**

КУРСОВА РОБОТА

На тему:

**ЮРИДИЧНІ КОЛІЗІЇ І ПРОГАЛИНИ В
ЗАКОНОДАВСТВІ**

Виконав студент 1 курсу
Спеціальності 081 Право
Шегеря Михайло Миколайович
Науковий керівник:
Ст. викладач Стрілко Д. Л.

ПОЛТАВА-2024

ЗМІСТ

Вступ

Розділ 1. Природа правової колізії як юридичного явища

Розділ 2. Причини виникнення прогалин у законодавстві України

Розділ 3. Загальні правила попередження та вирішення колізій

Розділ 4. Основні принципи вирішення колізій у законодавстві України

ВИСНОВКИ

Список використаної літератури

ВСТУП

Актуальність теми дослідження правових колізій в сучасному суспільстві важко переоцінити, оскільки вона стикається з реальними викликами, які постійно змінюються та розвиваються. Швидкий темп технологічного розвитку створює нові ситуації, коли існуюче законодавство може бути неприменим або неефективним, що призводить до виникнення правових колізій. Зростання глобальних зв'язків та інтеграція країн у міжнародні організації створюють складні правові ситуації, коли національні та міжнародні норми можуть суперечити одна одній.

Зміни в цінностях, переконаннях та способах життя суспільства можуть викликати суперечності між існуючим законодавством та потребами сучасної людини. Зростання екологічних проблем призводить до необхідності прийняття нового законодавства та регулювання, що може викликати колізії з існуючими нормами.

В сучасному невизначеному світі де політичні конфлікти та зміни у владних структурах можуть призвести до зміни законодавства або інтерпретації існуючих норм, що спричиняє правові колізії. Зміни в економічних умовах можуть вимагати адаптації законодавства для вирішення нових проблем та конфліктів між різними інтересами.

Дослідження правових колізій допомагає розкрити причини їх виникнення, проаналізувати їх наслідки та розробити рекомендації для врегулювання таких ситуацій. Це важливий крок у забезпеченні стабільності та правової чистоти в суспільстві.

Мета курсової роботи – виокремлення правових колізій і прогалін, що виникають між правилами поведінки, що містяться в нормативно-правових актах однакової юридичної сили, а також полягає у наданні розуміння стосовно негативний вплив колізій у законодавстві, розгляду практики

3

застосування норм права у випадку протиріччя одного закону змісту іншого, з'ясування сутності найпоширеніших способів вирішення колізій.

Об'єктом дослідження є сучасне законодавство України як складний соціально-правовий феномен та його дефекти – колізії і прогалини.

Предметом дослідження стали теоретико-правові аспекти колізій у законодавстві України, причини їх виникнення, ознаки, види та засоби подолання.

Зазначена мета містить у собі таке коло конкретних завдань:

– визначити поняття і зміст колізій і прогалин у законодавстві України; відмежувати їх від інших дефектів законодавства;

– з'ясувати причини колізій і прогалин у законодавстві;

– поглибити уявлення про види колізій і прогалин у законодавстві.

Курсова робота складається зі вступу, чотирьох розділів, висновків та списку використаних джерел.

РОЗДІЛ 1. ПРИРОДА ПРАВОВОЇ КОЛІЗІЇ ЯК ЮРИДИЧНОГО ЯВИЩА

Слово "колізія" походить від латинського слова "collisionem", що означає "удар, зіткнення" або "битва". У сучасній мові "колізія" використовується для позначення конфлікту, протиріччя або суперечності між різними інтересами, поглядами, нормами чи цінностями. У контексті права, "колізія" означає ситуацію, коли дві або більше правових норм або принципів суперечать одна одній, утруднюючи їхнє врегулювання або виконання.

Правові колізії виникають тоді, коли дві або більше правові норми, принципи або стандарти суперечать одна одній або утруднюють їх взаємодію чи виконання. Це може статися через різницю в регулюванні певної ситуації або дії в різних нормативних актах, на різних рівнях правової системи або через різницю в інтерпретації чи застосуванні права.

Наприклад, правова колізія може виникнути, коли один закон вимагає здійснення певної дії, а інший закон забороняє її. Це може призвести до незрозумілості щодо того, яка норма має переважати або як розв'язати конфлікт між ними [12, с. 4].

Правові колізії можуть виникати в різних галузях права, включаючи цивільне, кримінальне, адміністративне, міжнародне та конституційне право. Вони можуть мати велике значення в судовій практиці та при розробці нового законодавства.

Для вирішення правових колізій можуть застосовуватися різні методи, такі як інтерпретація закону, пріоритет правових норм, система прецедентів або реформа законодавства. Однак часто вирішення таких ситуацій вимагає спеціального аналізу та розробки нових юридичних рішень або законодавчих ініціатив.

За Лілаком, правова колізія - це конфлікт між двома або більше нормами в одній і тій же правовій системі, коли ці норми вказують на

5

взаємовиключні варіанти поведінки, а застосування однієї норми часто означає відхилення від іншої.

Слід відрізнити поняття колізії від прогалин у законодавстві. Між собою ці поняття є несумісними супідрядними (співпідпорядкованими), тому слід чітко визначати їх відмінності [16, с. 25]. Якщо співвіднести колізію та прогалину у законодавстві, то можна буде встановити, що різниця буде у тому, що при колізіях існує «надлишок» у правовому регулюванні, що обумовлює потребу здійснення вибору однієї з кількох норм, тоді як за наявності прогалин суб'єкт правозастосування стикається з ситуацією відсутності правової норми [8]. Вчені ведуть мову про наявність у сфері правового регулювання двох видів неузгодженостей (суперечностей): матеріальних та формальних. Матеріальні неузгодженості мають об'єктивну природу та пов'язані із впливом на право зовнішніх чинників. Прикладами є неузгодженості між нормами права і суспільними відносинами, які вони покликані врегульовувати. Досить поширеними є також суперечності між нормами права та іншими соціальними нормами (моральними, звичаєвими або релігійними нормами). Формальними неузгодженостями є суперечності усередині правової системи, які мають суб'єктивну природу та найчастіше виникають в результаті інтелектуальних помилок суб'єктів права, порушення правил юридичної техніки [14, с. 102].

Правова колізія, як юридичне явище, виникає внаслідок протиріч між різними нормами права в одній юрисдикції або між національним та міжнародним правом. Це становище може виникнути у зв'язку з різними пріоритетами, цінностями, інтерпретаціями чи обставинами, які конфліктують між собою.

Такі конфлікти можуть виникати між:

- різними рівнями права, наприклад, між конституційними нормами та законами або між федеральним та регіональним законодавством;
- різними галузями права, наприклад, між цивільним, кримінальним та адміністративним правом;

6

- різними нормами міжнародного та національного права наприклад, коли міжнародні договори суперечать внутрішнім законам країни⁴

- різними інтерпретаціями закону. Коли різні суди або інші юридичні органи дають різне тлумачення того самого правового акта;

- різними правовими системами. Наприклад, коли правові норми різних країн суперечать одна одній [13, с. 43].

Розрішення правових колізій може відбуватися шляхом юридичного аналізу, інтерпретації, пріоритетів, реформ законодавства або міжнародних угод. Оскільки правові колізії можуть виникати у різних сферах життя та мають потенційно серйозні наслідки, їх розрішення важливе для забезпечення стабільності та законності в суспільстві.

Коли мова йде про класифікацію юридичних колізій по вертикалі, можна врахувати різні аспекти, такі як рівень влади чи юрисдикції:

- федеральні колізії - коли протиріччя виникають між федеральними законами та правилами та законами та правилами національного чи місцевого рівня;
- державні (регіональні) колізії - коли закони одного штату чи регіону суперечать законам іншого штату чи регіону;
- цивільні колізії - суперечності, що виникають у цивільному праві, такі як угода про найм між орендодавцем і орендарем;
- кримінальні колізії - коли кримінальні закони однієї юрисдикції конфліктують з законами іншої юрисдикції;
- національні колізії - коли протиріччя виникають в межах однієї країни;
- міжнародні колізії - коли суперечності виникають між законами різних країн;
- колізії щодо власності - суперечності, пов'язані з правами власності на майно;
- колізії щодо контрактів - коли угоди між сторонами суперечать міжнародним або національним правилам;

7

- правові колізії - коли закони двох або більше юрисдикцій протирічать один одному;
- фактичні колізії - коли ситуація чи подія фактично конфліктує з законами або правилами [15, с. 121].

Ця класифікація допомагає розуміти різноманітність юридичних колізій та допомагає вирішувати їх у відповідному контексті.

РОЗДІЛ 2.

ПРИЧИНИ ВИНИКНЕННЯ ПРОГАЛИН У ЗАКОНОДАВСТВІ УКРАЇНИ

Юридична техніка - це процес розробки та застосування законодавства, який включає у себе створення правових норм, їхню інтерпретацію, застосування та виконання. Прогалини в законодавстві можуть виникати з різних причин, це може бути неоднозначні або недостатньо конкретні формулювання, коли законодавчий текст не визначає терміни чи положення чітко, це може призвести до різних інтерпретацій і, отже, до прогалин у законодавстві.

Ще однією підставою можуть бути технічні помилки чи пропуски, це може статися під час написання або редакції законів, коли важливі деталі не були враховані чи були помилково виключені. Не менш важливою причиною є застарілість законодавства, закони можуть стати застарілими через зміну суспільних чи технологічних умов. Це може призвести до ситуацій, коли закони не відповідають сучасним потребам і цілям.

Слід зазначити що неврахування нових ситуацій або технологій, іноді законодавство не враховує нові технології, явища або ситуації, що виникають у суспільстві, і, отже, не забезпечує відповідних правових регулювань. Особливо в останній час розвитку суспільних відносин [1, с. 48].

Прогалини в законодавстві можуть виникнути через нерішучість або конфлікти між політичними чи інституційними групами, що ускладнюють процес прийняття чітких та ефективних правових рішень. Особливо це прослідковується в державах авторитарного типу.

Для запобігання прогалинам в законодавстві важливо мати ефективну систему правової техніки, яка враховує найкращі практики та забезпечує чіткість, конкретність і актуальність законодавства. Також важливо здійснювати періодичний огляд законодавства з метою його актуалізації та вдосконалення.

Прогалини в праві необхідно відрізнити від поняття юридичних колізій. На відміну від прогалин юридичні колізії – це надмірна кількість нормативно-правових актів, або норм права, які суперечать один одному або дублюють один одного. При застосуванні норм права правозастосовний орган іноді стикається з повною чи частковою відсутністю норм, які регулюють певні суспільні відносини. Прогалини в законі – це повна або часткова відсутність необхідних юридичних норм у даному законі [2, с. 35].

Жодне законодавство не може врахувати все різноманіття суспільних відносин, які потребують правового регулювання. Українська правова система досить складна та багатогалузева. Вона формувалася у важких умовах за відсутності незалежності. Її самобутність зумовлена такими обставинами: генетичним зв'язком із «Руською правдою»; впливом польсько-литовського права; дією магдебурзького права у XII–XVII ст.; державно-правовим досвідом періоду Гетьманщини; перебуванням українських земель у складі різних державних утворень; існуванням Української Радянської Соціалістичної Республіки у складі Радянського Союзу, що дало підставу віднести українське право до політичної системи соціалістичного права; формуванням політичної системи незалежної України. В українському законодавстві міститься безліч різноманітних думок, суперечностей і неузгодженостей. Тому не дивно, що у процесі правозастосування може виявитися, що певні відносини, які мають юридичний характер, не регулюються правом. Під час вибору та юридичного аналізу правової норми, яка повинна застосовуватися до конкретної ситуації, може виявитися прогалина.

Прогалини в законодавстві можуть виникати з різних причин, і їхні наслідки можуть бути значними для суспільства і правопорядку. Подекуди законодавчий процес може не приділяти достатньо уваги певним сферам життя або може бути перебільшено концентрованим на певних аспектах. Це може призвести до прогалин у законодавстві для інших сфер.

В законодавчих текстах можуть бути технічні помилки, які призводять до неоднозначності або невірної інтерпретації. Це може створювати прогалини, які можуть бути використані для ухилення від відповідальності або неправомірних дій. Суспільство постійно змінюється, і законодавство повинно адаптуватися до цих змін. Закони, які не оновлюються відповідно до сучасних реалій і потреб, можуть залишатися застарілими, створюючи прогалини в законодавстві. Прогалини в законодавстві можуть призводити до порушення прав та свобод людей. Наприклад, відсутність чіткого закону щодо захисту приватної інформації може призвести до її неправомірного використання [10, с. 26].

Правові колізії і прогалини у праві - це два різні явища, які виникають у правовій системі, і мають відмінні характеристики та наслідки. Правова колізія виникає, коли закони або норми права суперечать один одному або не узгоджені між собою. Це конфлікт між правовими нормами або рішеннями, які вимагають роз'яснення або вирішення, щоб уникнути невизначеності або суперечностей у правовій системі. Наприклад, коли федеральний закон суперечить законам штатів, або коли міжнародна угода конфліктує з національним законодавством.

Прогалина у праві виникає, коли законодавство не враховує певних аспектів або ситуацій, що може створювати неясності або невизначеності в правовому регулюванні. Це відсутність або недостатність законодавчого регулювання у певній області, що потребує уваги законодавця для усунення. Наприклад, відсутність чітких правил щодо використання нових технологій, які можуть призвести до порушень приватності або безпеки даних.

Отже, в основі різниці між правовими колізіями і прогалинами у праві лежить суттєва відмінність у природі проблеми: колізії стосуються суперечностей між вже існуючими нормами, тоді як прогалини вказують на відсутність або недоліки у правовому регулюванні.

Прогалини у законодавстві можуть мати різноманітні наслідки, які впливають на суспільство, економіку та правову систему. Прогалини у

11

законодавстві можуть призводити до нестабільності в правовому середовищі, що ускладнює передбачення наслідків та сприяє правовому невизначеності.

Відсутність чітких правил чи законів може призвести до порушення прав і свобод громадян. Наприклад, відсутність адекватного законодавства про захист приватної інформації може призвести до її недопустимого використання. Прогалини у законодавстві можуть призводити до невизначеності щодо прав і обов'язків, що може призвести до несправедливості в судових рішеннях та правопорушеннях [9, с. 14].

Нестабільність у законодавстві може спричинити невизначеність для бізнесу та інвестицій, що може призвести до гальмування економічного зростання. Прогалини у законодавстві можуть сприяти виникненню конфліктів між різними суб'єктами права, що може призвести до подальшої ескалації конфлікту та порушення правопорядку.

Неправильне або неякісне законодавство може підірвати довіру громадян до правосуддя та державної влади в цілому, що може призвести до зниження легітимності правової системи. Отже, виправлення прогалин у законодавстві важливо для забезпечення стабільності, справедливості та захисту прав громадян та суспільства загалом.

РОЗДІЛ 3.

ЗАГАЛЬНІ ПРАВИЛА ПОПЕРЕДЖЕННЯ ТА ВИРІШЕННЯ КОЛІЗІЙ

Попередження і вирішення правових колізій є важливою частиною функціонування правової системи. Законодавство має бути сформульоване таким чином, щоб уникнути суперечностей.

Чіткість і точність законодавства допомагає уникнути потенційних колізій:

- норми повинні бути сформульовані чітко і конкретно, щоб уникнути різних інтерпретацій та розбіжностей у розумінні їх значення. Законодавчий текст повинен бути вільний від двозначностей та підвідомчих тлумачень, що можуть призводити до неоднозначності в його розумінні;

- нові норми повинні бути узгоджені з існуючим законодавством, щоб уникнути конфліктів і колізій між різними правовими актами;

- законодавчий текст повинен враховувати реальні ситуації та потреби суспільства, щоб бути ефективним і придатним для застосування;

- важливо використовувати мову, яка зрозуміла та доступна для різних користувачів, щоб уникнути непорозумінь та помилкових інтерпретацій;

- норми повинні бути організовані в систематичній формі, щоб забезпечити їхню логічність та послідовність [4, с. 79].

Чітке формулювання правових норм сприяє стабільності і прозорості правової системи, сприяючи уникненню колізій та забезпечуючи точне і прогнозоване застосування законодавства. Так, консультації з експертами є ефективним способом уникнення юридичних колізій. Експерти з різних галузей права та предметних областей можуть надати цінні поради та інсайти, що сприяють уточненню та вдосконаленню законодавства:

- експерти проводять аналіз існуючого законодавства та ідентифікують можливі колізії або недоліки, що потребують виправлення;

- вивчення практики інших країн або міжнародних стандартів допомагає зрозуміти кращі практики та підходи до регулювання певних питань;
- експерти можуть розробляти альтернативні варіанти тексту законодавства, що сприяє уникненню колізій та забезпечує більш ефективне регулювання;
- експерти можуть брати участь у громадських обговореннях та слуханнях щодо законопроектів, що дозволяє залучити різноманітні погляди та врахувати різні інтереси;
- експерти можуть підготовляти експертні доповіді та аналізи, що містять рекомендації щодо вирішення конкретних юридичних питань чи колізій;
- експерти можуть надавати консультації та експертні висновки з питань правової природи, що допомагає уникнути можливих колізій під час розробки та впровадження законодавства [7, с. 82].

Консультації з експертами допомагають збалансувати різні інтереси та підготувати якісне та ефективне законодавство, що сприяє уникненню юридичних колізій та забезпечує стабільність правової системи.

Отже, під час процесу розробки нових законів або внесення змін до існуючого законодавства важливо проводити консультації зі зацікавленими сторонами, такими як експерти з галузі, громадські організації та представники громадськості.

Створення ефективних механізмів вирішення правових спорів, таких як судові процедури, посередництво або арбітраж, може допомогти вирішити колізії, коли вони виникають. Так, впровадження механізмів вирішення спорів є ефективним способом уникнення та вирішення юридичних колізій. Ці механізми надають можливість сторонам вирішувати конфлікти та розбіжності, які виникають між ними, без необхідності довготривалих та витратних судових процесів:

- посередництво або медіація, у цьому процесі незалежний третій учасник (посередник) допомагає сторонам знайти взаємовигідне рішення. Посередник сприяє комунікації між сторонами та допомагає їм знайти компромісне рішення, що враховує їхні інтереси;
- арбітражний суд розглядає спір та виносить рішення, яке є обов'язковим для сторін. Арбітраж може бути приватним (проводиться в рамках конфіденційної процедури) або публічним (відкритий для громадськості);
- судовий розгляд, у разі неможливості домовитися про вирішення спору поза судом, сторони можуть звернутися до суду для розгляду справи та прийняття обов'язкового рішення;
- домовленості та угоди, сторони можуть досягти взаємоприйнятної угоди шляхом переговорів та укладення письмової домовленості [3, с. 34].

Ці механізми вирішення спорів дозволяють сторонам знайти компроміс та уникнути тривалих та витратних судових процесів. Вони також сприяють уникненню юридичних колізій шляхом швидкого та ефективного вирішення конфліктів.

У випадку конфлікту між двома або більше нормами права, принцип пріоритету може бути використаний для визначення того, яка норма має переважати. Правова система повинна постійно оновлюватися і адаптуватися до змін у суспільстві та технологіях. Моніторинг законодавства допомагає виявляти можливі колізії та вчасно вносити необхідні зміни. У випадках міжнародних правових колізій важливо забезпечити співробітництво між державами, міжнародними організаціями та іншими зацікавленими сторонами для вирішення суперечностей.

Ці правила можуть сприяти попередженню та вирішенню правових колізій, забезпечуючи стабільність та справедливість у правовій системі.

Вбачається доречно згадати Лист Міністерства юстиції України від 26.12.2008 № 758-0-2-08-19 «Щодо практики застосування норм права у випадку колізії». Він визначає колізію як неузгодженість між чинними нормативно-правовими актами, їхнє протиріччя з одного й того самого предмета регулювання, а також суперечність між двома або більше формально чинними нормами права, прийнятими з одного і того ж питання. У листі наведено декілька способів, за допомогою яких можливо визначити, яким саме нормативно-правовим актом слід керуватися під час виникнення колізій:

1. У разі існування неузгодженості між нормами, виданими одним нормотворчим органом, застосовується акт, що був виданий пізніше, навіть якщо прийнятий раніше акт не втратив своєї чинності. Така неузгодженість пов'язана із причиною №3 серед суб'єктивних причин виникнення колізій, наведених вище.

2. Якщо ж існує колізія між актами, прийнятими різними за місцем в ієрархічній структурі органами, застосовується акт, прийнятий органом який знаходиться вище за юридичною силою.

3. У разі існування неузгодженості між актами, виданими одним й тим же органом, але які мають різну юридичну силу, застосовується акт вищої юридичної сили.

4. При розбіжності між загальним і спеціальним нормативно-правовим актом перевага надається спеціальному, якщо він не скасований виданим пізніше загальним актом [5, с. 13].

Основними підходами до подолання колізій у законодавстві, які застосовуються судом залежно від виду колізії, характеру спірних правовідносин та обставин справи, є:

- 1) абсолютна пріоритетність норм Конституції України;
- 2) застосування найбільш сприятливої для особи або суспільних інтересів норми права;

3) пріоритетність норм міжнародних договорів, згода на обов'язковість яких надана ВРУ, перед національним законодавством;

4) пріоритетність норм, що містяться в актах вищої юридичної сили;

5) пріоритетність норм, що містяться у пізніше прийнятих актах (темпоральний підхід);

6) пріоритетність норм, що містяться у спеціальних законах (змістовний підхід);

7) подолання колізій за допомогою застосування практики.

РОЗДІЛ 4.

ОСНОВНІ ПРИНЦИПИ ВИРІШЕННЯ КОЛІЗІЙ У ЗАКОНОДАВСТВІ УКРАЇНИ

Основним способом усунення прогалин в законодавстві є видання необхідної юридичної норми, необхідність якої обумовлена життям. У тих випадках, коли правотворчий орган не зміг усунути прогалину, використовується правило використання права по аналогії.

Способи подолання прогалин – це правові інструменти, за допомогою яких можна вирішити питання, яке стосується правового регулювання, але воно не передбачене нормами чинного законодавства. В юриспруденції виділяють три такі способи: аналогія закону, аналогія права, субсидіарне застосування норм права.

Аналогія у праві використовується для тлумачення норм або ситуацій, що не мають прямого законодавчого визначення, за допомогою аналогії зі схожими ситуаціями, які мають відповідне правове регулювання.

Аналогія використовується, коли фактичні обставини ситуації схожі на ті, що регулюються вже існуючим законодавством. Вона дозволяє застосувати принципи та цінності, які лежать в основі існуючих правових норм, до нових обставин [3, с. 26].

Аналогія допомагає застосовувати принципи та правила з відповідних областей права до нових ситуацій, які можуть виникнути. В той же час слід звернути увагу, що використання аналогії має бути обмеженим та обґрунтованим, оскільки воно може мати свої межі та обмеження.

Використання аналогії має на меті допомогти заповнити прогалини у законодавстві та уникнути ситуацій, коли законодавство не враховує певні обставини. У деяких системах права, особливо в звичаєвому праві, аналогія може використовуватися для визначення правового прецеденту, який може бути використаний у подальших судових вирішеннях.

Аналогія у праві є важливим інструментом тлумачення законодавства, що дозволяє заповнити прогалини та застосовувати правові принципи до нових ситуацій, які не були передбачені в законодавстві.

Аналогія закону - це метод тлумачення правових норм, коли суд або інша правова установа використовує подібні обставини або ситуації для застосування правових принципів та норм до нових ситуацій, які не мають конкретного законодавчого регулювання. Використання аналогії закону може допомогти подолати прогалини у законодавстві, коли існуючі норми не враховують конкретних обставин або ситуацій.

Аналогія закону передбачає порівняння ситуації, яка вже має правове регулювання, з новою ситуацією, для якої законодавець не передбачив конкретних норм. Суд або правова установа визначає, наскільки подібні обставини нової ситуації до обставин ситуації з правовим регулюванням.

Якщо ситуації вважаються подібними, суд або установа може застосовувати правові принципи та норми, які вже застосовуються до аналогічної ситуації. Використання аналогії закону допомагає уникнути ситуацій, коли нова ситуація залишається без правового регулювання через відсутність конкретних норм [11, с. 54].

При використанні аналогії закону важливо враховувати контекст і особливості конкретної ситуації, щоб забезпечити адекватне та справедливе рішення. Використання аналогії закону є важливим інструментом для забезпечення розвитку правової системи та заповнення прогалин у законодавстві. Цей метод дозволяє правовій системі адаптуватися до змін у суспільстві та вирішувати нові правові проблеми, які можуть виникати.

Субсидіарне застосування - це принцип, згідно з яким рішення приймаються на найнижчому можливому рівні управління, доки не буде доведено необхідність втручання на вищому рівні. У контексті подолання прогалин в законодавстві субсидіарний підхід може бути дуже корисним.

Основна ідея субсидіарності полягає в тому, щоб надавати владі на найближчому рівні (наприклад, місцевим органам управління) максимальну можливість вирішувати питання, які стосуються їхньої компетенції, і лише у випадках, коли вони не здатні ефективно вирішити проблему, здійснювати втручання на вищому рівні.

Отже, субсидіарне застосування може бути способом подолання прогалин в законодавстві, оскільки воно передбачає, що влада та відповідальність повинні бути децентралізовані і надані на рівні, який найкраще в змозі вирішити конкретне питання. Це може сприяти більш ефективному та адаптивному реагуванню на потреби громадян, зменшенню бюрократії та забезпеченню більшої легітимності прийнятих рішень.

Вирішення прогалин у законодавстві може базуватися на декількох принципах, спочатку потрібно провести аналіз ідентифікованих прогалин у законодавстві. Потім може бути розроблений план реформування законів, включаючи внесення нових законопроектів або зміни в існуючі закони для заповнення цих прогалин. Якщо виявлено прогалини, які не можуть бути вирішені за допомогою існуючих законів, може бути розглянута можливість створення нових законів або правил, які враховуватимуть ці прогалини [8, с. 19].

Після прийняття нових законів або внесення змін до існуючих законів важливо встановити механізми моніторингу їхньої реалізації та ефективності. Практика застосування законодавства і виникаючі прецеденти можуть допомогти у виправленні будь-яких прогалин чи несправностей у законодавстві. Законодавство повинно регулярно оновлюватися, оскільки суспільні потреби та ситуації постійно змінюються. Систематичне переглядання та оновлення законодавства може допомогти у запобіганні

20

прогалин та забезпеченні актуальності правових норм. Важливо залучати громадськість та зацікавлені сторони до процесу вирішення прогалин у законодавстві. Це може включати консультації з експертами, представниками громадських організацій, бізнесу, академічних колах і т. д. щодо необхідності та ефективних методів заповнення прогалин.

Ці принципи можуть варіюватися в залежності від контексту та специфіки проблеми, але вони можуть слугувати основою для ефективного вирішення прогалин у законодавстві.

ВИСНОВКИ

Правова колізія, як юридичне явище, виникає внаслідок протиріч між різними нормами права в одній юрисдикції або між національним та міжнародним правом. Це становище може виникнути у зв'язку з різними пріоритетами, цінностями, інтерпретаціями чи обставинами, які конфліктують між собою.

Такі конфлікти можуть виникати між:

- різними рівнями права, наприклад, між конституційними нормами та законами або між федеральним та регіональним законодавством;
- різними галузями права, наприклад, між цивільним, кримінальним та адміністративним правом;
- різними нормами міжнародного та національного права наприклад, коли міжнародні договори суперечать внутрішнім законам країни⁴
- різними інтерпретаціями закону. Коли різні суди або інші юридичні органи дають різне тлумачення того самого правового акта;
- різними правовими системами. Наприклад, коли правові норми різних країн суперечать одна одній.

Розрішення правових колізій може відбуватися шляхом юридичного аналізу, інтерпретації, пріоритетів, реформ законодавства або міжнародних угод. Оскільки правові колізії можуть виникати у різних сферах життя та мають потенційно серйозні наслідки, їх розрішення важливе для забезпечення стабільності та законності в суспільстві.

Для запобігання прогалинам в законодавстві важливо мати ефективну систему правової техніки, яка враховує найкращі практики та забезпечує чіткість, конкретність і актуальність законодавства. Також важливо

здійснювати періодичний огляд законодавства з метою його актуалізації та вдосконалення.

Прогалини в праві необхідно відрізнити від поняття юридичних колізій. На відміну від прогалин юридичні колізії – це надмірна кількість нормативно-правових актів, або норм права, які суперечать один одному або дублюють один одного. При застосуванні норм права правозастосовний орган іноді стикається з повною чи частковою відсутністю норм, які регулюють певні суспільні відносини. Прогалини в законі – це повна або часткова відсутність необхідних юридичних норм у даному законі.

Правові колізії і прогалини у праві - це два різні явища, які виникають у правовій системі, і мають відмінні характеристики та наслідки. Правова колізія виникає, коли закони або норми права суперечать один одному або не узгоджені між собою. Це конфлікт між правовими нормами або рішеннями, які вимагають роз'яснення або вирішення, щоб уникнути невизначеності або суперечностей у правовій системі. Наприклад, коли федеральний закон суперечить законам штатів, або коли міжнародна угода конфліктує з національним законодавством.

Основними підходами до подолання колізій у законодавстві, які застосовуються судом залежно від виду колізії, характеру спірних правовідносин та обставин справи, є:

- 1) абсолютна пріоритетність норм Конституції України;
- 2) застосування найбільш сприятливої для особи або суспільних інтересів норми права;
- 3) пріоритетність норм міжнародних договорів, згода на обов'язковість яких надана ВРУ, перед національним законодавством;
- 4) пріоритетність норм, що містяться в актах вищої юридичної сили;
- 5) пріоритетність норм, що містяться у пізніше прийнятих актах (темпоральний підхід);
- 6) пріоритетність норм, що містяться у спеціальних законах (змістовний підхід);

7) подолання колізій за допомогою застосування практики.

Основним способом усунення прогалин в законодавстві є видання необхідної юридичної норми, необхідність якої обумовлена життям. У тих випадках, коли правотворчий орган не зміг усунути прогалину, використовується правило використання права по аналогії.

Способи подолання прогалин – це правові інструменти, за допомогою яких можна вирішити питання, яке стосується правового регулювання, але воно не передбачене нормами чинного законодавства. В юриспруденції виділяють три такі способи: аналогія закону, аналогія права, субсидіарне застосування норм права.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

- 1 Вибрані праці з проблем правознавства / М. І. Панов та інш. Харків : право, 2020, 64 с.
- 2 Єрофєєва М.М. До питання колізій у законодавстві// Юридичний науковий електронний журнал. № 11/2022, с.33-37.
- 3 Крашеніннікова Т. В., Нагорна Ю. А., Подворчан А. З. Словник-довідник юридичної лексики (етимологічні нотатки) частина 1. Дніпро. 2018. 78 с.
- 4 Лиска П. Проблематика та прогалини диспозиції та санкції основного складу злочину, передбаченого статтею № 307 Кримінального кодексу України. Science Rise : Scientific Journal. 2014. № 1. С. 116
- 5 Ленгер Я.І. Правова колізія та прогалина в праві, співвідношення та взаємозв'язок. Закарпатські правові читання: тези ІХ Міжнародної науковопрактичної конференції, м. Ужгород, 22-23 квітня 2017 року/ За загальною редакцією В. І. Смоланки, О. Я. Рогача, Я. В. Лазура. – Ужгород.
- 6 Логіка : підручник / О. М. Юркевич, та ін. ; за ред. О. Г. Данільяна. Харків : Право, 2022. 220 с.
- 7 Ленгер Я.І. Механізм вирішення правових колізій в муніципальному праві, його елементи. Актуальні проблеми держави і права. 2017. № 78. С. 81- 85.
- 8 Лиска П. Проблематика та прогалини диспозиції та санкції основного складу злочину, передбаченого статтею № 307 Кримінального кодексу України. Science Rise : Scientific Journal. 2014. № 1. С. 116.

- 9 Москалюк О. В. Механізм подолання змістовних і темпоральних колізій норм права : автореф. дис. ... канд. юр. наук. КНУ ім. Тараса Шевченка. 2011. С. 10-15.
- 10 Мірошніченко А. М. Колізії в правовому регулюванні земельних відносин в Україні. 2-ге вид., перероблене і доповнене. К.: Алерта; КНТ; ЦУЛ, 2010. С
- 11 Розгон О. В. Сутність механізму вирішення колізій норм права. Eurasian Academic Research Journal. 2016. № 1 (01). С. 53–61.
- 12 Погребняк С. Прогалини в законодавстві та засоби їх подолання. Вісник Академії правових наук України : збірник наукових праць. Харків : Право, 2013. № 1.
- 13 Собко Г. М. Прогалини, колізії та суперечності щодо заходів забезпечення права на справедливий суд конвенції про захист прав людини і основоположних свобод// Південноукраїнський правничий часопис. 1-2/2022,с. 42-48.
- 14 Тарануха В. Прогалини в праві: поняття, сутність, способи їх усунення та подолання// Юридична Україна. 2009. - № 2.- С.15-19. - 2017. – Том 2. – С. 100-103.
- 15 Теорія держави і права : посіб. для підгот. до держ. іспитів / Д.В. Лук'янов, С.П. Погребняк, В.С. Смородинський, Г.О. Христова; за заг. ред. О.В. Петришина. 5-те вид., допов. і змінене. Харків: Право. 2016. С. 151.
- 16 Шевченко Т.В., Прогалини в законодавстві, способи усунення і подолання// Право і суспільство/ Розбудова держави і права: питання теорії та конституційної практики, с.24-26.

Схожість

Джерела з Інтернету

647

1	https://otherreferats.allbest.ru/law/01418687_0.html	135 джерел	10.1%
2	http://www.lsej.org.ua/11_2022/3.pdf	20 джерел	7.81%
3	http://pravoisuspilstvo.org.ua/archive/2013/1_2013/1_2013.pdf	93 джерела	5.11%
4	https://referatss.com.ua/work/progalini-v-pravi-i-zasobi-ih-podolannja	22 джерела	4.89%
5	http://law.stateandregions.zp.ua/archive/1_2020/part_1/8.pdf	72 джерела	4.67%
6	https://supreme.court.gov.ua/userfiles/media/new_folder_for_uploads/supreme/2023_prezent/presentatia_bernaziuk	4 джерела	3.85%
7	http://ir.dspu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/2296/1/%d0%be%d1%81%d1%82.%20%d0%97%d1%83%d0%b1%d1%80%d...		2.37%
8	https://er.dduvs.in.ua/bitstream/123456789/4385/1/%d0%a2%d0%9f%d0%9f%d0%97_%d0%bd%d0%b0%d0%b2%d1%	18 джерел	2.08%
9	https://er.dduvs.in.ua/bitstream/123456789/8301/1/12.pdf	21 джерело	2.06%
10	https://nuczu.edu.ua/images/topmenu/science/konferentsii/2018/3.pdf		1.86%
11	https://er.dduvs.in.ua/bitstream/123456789/11013/1/%d0%bc%d0%b0%d0%ba%d0%b5%d1%82_%20%d0%9c%d0%b5...	3 джерела	1.66%
12	https://www.law.vnu.edu.ua/_files/ugd/65dd18_91863fe16e3e471b824af6706e60d3b2.pdf	6 джерел	1.55%
13	https://www.uzhnu.edu.ua/en/infocentre/get/28458	29 джерел	1.37%
14	https://dduvs.in.ua/wp-content/uploads/files/Structure/science/rada/k2/dissertations/10/d3.pdf		1.37%
15	https://buhgalter911.com/uk/normativnaya-baza/pisma/minyust/o-poryadke-primeneniya-807575.html	5 джерел	1.22%
16	http://idpnan.org.ua/files/2020/levenets-b.b.-modeli-sudovogo-pravozastosuvannya-kontseptualni-zasadi-sutnosti-ta-zmistu_...		1.08%
17	http://www.pravoisuspilstvo.org.ua/archive/2022/5_2022/5_2022.pdf		1.06%
18	https://er.dduvs.in.ua/bitstream/123456789/11434/1/%d0%91%d0%91%d0%9b_%d0%9f%d0%9e%d0%9a%d0%90%d0%96%...		1.02%
19	http://tlaw.nlu.edu.ua/issue/download/16123/9292	4 джерела	0.95%
20	http://visnyk.kh.ua/web/uploads/journals_pdf/%D0%92%D1%96%D1%81%D0%BD%D0%B8%D0%BA%20%D0%9D%D0%90%D...		0.95%

43	https://dokument.pub/pickpravoznavstvo10lukyantckikov-flipbook-pdf.html	2 джерела	0.18%
44	https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/92330		0.18%
45	http://cop.health-rights.org/pgdown/ukrainian2.pdf	2 джерела	0.18%